

KUNGL. HOVSTATERNA
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2016

INNEHÅLL

Kung Carl XVI Gustaf – Sveriges statschef	4
Förord	5
Kungl. Hovstaterna	6
Hovstatens årsredovisning.....	10
Slottsstatens årsredovisning	14
Kungl. Djurgårdens förvaltnings årsredovisning.....	19

Denna verksamhetsberättelse är en översiktlig redogörelse av Kungl. Hovstaternas verksamhet och ekonomi avseende 2016. För kompletterande information och fördjupning, se www.kungahuset.se

Kung Carl XVI Gustaf – Sveriges statschef

”Konungen eller drottning som enligt successionsordningen innehar Sveriges tron är rikets statschef”. (Regeringsformen 1 kap 5 §)

Sveriges monarki är unik och har en tusenårig tradition som utgör en viktig länk mellan historien, nutiden och framtiden. Som neutral och opolitisk statschef bidrar Kungen och monarkin till kontinuitet i en föränderlig värld. Med valspråket ”För Sverige – I tiden”, följer Kungen aktivt och engagerat aktuella skeenden och händelser, i och utanför Sverige. Kungens trontillträde skedde vid en högtidlig ceremoni i Rikssalen den 19 september 1973.

I rollen som statschef genomför Kungen, i enlighet med grundlagen, en rad officiella åtaganden i Sverige och utomlands.

Då Kungen är förhindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef, exempelvis på grund av utlandsresa till avlägsen eller svårtillgänglig ort, inträder enligt grundlagen Kronprinsessan Victoria, Prinsessan Estelle (efter myndighetsdagen), Prins Oscar (efter myndighetsdagen), Prins Carl Philip, Prins Alexander (efter myndighetsdagen), Prinsessan Madeleine, Prinsessan Leonore (efter myndighetsdagen) och Prins Nicolas (efter myndighetsdagen) i nu nämnd successionsordning som tillfällig riksföreståndare.

Förord

Kungl. Hovstaterna har två huvuduppgifter. Den första är att stödja H.M. Konungen och Hans Familj i att fullgöra Statschefens officiella uppgifter. Den andra är att bevara, vårda och visa det kungliga kulturarvet.

I egenskap av statschef utför H.M. Konungen en rad konstitutionella, statsceremoniella och officiella uppgifter. Till dessa hör att öppna riksmötet, hålla utrikesnämnd, leda informationskonseljer, avlägga och ta emot statsbesök samt att akkreditera och avtacka utländska ambassadörer. Därutöver har H.M. Konungen och Hans Familj en omfattande programverksamhet i Sverige och utomlands kring angelägna samhällsfrågor och särskilda intresseområden. Programverksamheten har en stor bredd och planeras utifrån H.M. Konungen och Hans Familjs egna initiativ och intresseområden, samt utifrån de många förfrågningar om kungligt deltagande som varje år inkommer till Hovmarskalksämberet.

2016 var ett märkesår med flera familjehögtider. H.M. Konungen firade sin 70-årsdag den 30 april. Födelsedagsfirandet omfattade ett flertal officiella uppvaktningar och program. Bland annat instiftade fem av de kungliga akademierna ett akademiöverskridande, mångårigt stipendieprogram, Bernadotte Programmet, för att stödja unga begåvningar inom konst, musik och humaniora.

Kungafamiljen kunde också glädja sig åt att två nya prinsar föddes. Den 2 mars födde Kronprinsessan Victoria sitt andra barn, Prins Oscar, Hertig av Skåne, som döptes i Slottskyrkan den 27 maj. Den 19 april nedkom Prinsessan Sofia med en son, Prins Alexander, som döptes i Drottningholms slottskyrka den 9 september. Prins Alexander tilldelades hertigdömet Södermanland. Vid de kungliga do-

pen, som utgör unika statsceremonier, närvarade representanter från riksdag och regering, utländska kungahus, och ett stort antal inbjudna gäster.

Beträffande Kungl. Hovstaternas andra huvuduppgift, att bevara, vårda och visa det kungliga kulturarvet, har under verksamhetsåret 2016 en utredning genomförts kring den publika verksamheten. Huvudsekreteraren för denna utredning, f.v. kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth presenterade sin rapport i juni, och därefter gav Statschefen en inriktning för det fortsatta arbetet. Beslutet var att all publik verksamhet, inklusive försäljning och marknadsföring, samlas i en avdelning. Den nya organisationen träder i kraft den 1 januari 2017. Förändringsarbetet definieras som ett treårsprojekt och under denna tid ligger avdelningen för publik verksamhet fortsatt under Ståthållarämbetet.

Under 2016 slog Kungl. Hovstaternas visningsverksamhet ett nytt rekord: Vid de kungliga slottens entréer, inklusive Slottskyrkan, noterades för första gången sammanlagt över 1,5 miljoner inpasseringar. Det förändringsarbete som nu inletts inom den publika verksamheten syftar till ytterligare förstärka intresset för det kungliga kulturarvet, samt att öka kunskapen om Statschefens och Hans Familjs mångsidiga officiella verksamhet till gagn för Sverige.

Vad gäller vården av det kungliga kulturarvet i form av byggnader, fortsätter det nödvändiga och långsiktiga projektet med renoveringen av Kungl. Slottets fasader i Statens fastighetsverks regi. Den femte etappen är avslutad och nästa etapp i detta 30-åriga projekt är igång.

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Kungl. Hovstaterna

De av staten anvisade medlen för Kungl. Hovstaterna skall disponeras och redovisas enligt särskild överenskommelse med regeringen. Anslaget får användas för att täcka utgifter för statschefens officiella funktioner inklusive utgifter för Kungafamiljen samt för Hovstatens och Slottsstatens förvaltningsutgifter. Verksamheten inom Hovstaten och Slottsstaten är ömsesidigt beroende av varandra och bör ses som en sammanhållen helhet.

Hovstatens verksamhet

Kungens konstitutionella, statsceremoniella och officiella uppgifter utgör kärnan i Hovstatens planering och prioriteras genomgående i den årliga verksamheten med tillhörande programläggning. Övrig programverksamhet är ett resultat av Kungens och Kungafamiljens egna initiativ kring angelägna samhällsfrågor och särskilda intresseområden samt inkomna förfrågningar och inbjudningar.

Under 2016 inkom totalt 1 820 förfrågningar om kungligt deltagande. Antalet officiella åtaganden för Kungen och Kungafamiljen uppgick till 931 stycken, drygt 8 procent fler än föregående år. Till detta kommer en mängd företräderna och sammanträden. Kungen öppnade riksmötet, ledde utrikesnämnder och informationskonseljer. Kungen och Prins Carl Philip närvarade vid veterandagen den 29 maj som sedan år 2012 har statsceremoniell status. Kungen ackrediterade under året 30 utländska ambassadörer vid högtidliga audienser och gav nio avskedsaudienser. President Bachelet från Chile togs emot på ett inkommande statsbesök och Kungaparet genomförde utgående statsbesök till Bhutan och Tyskland. Statsbesöket till Bhutan var det första länderna emellan.

Kungen gav audiens för ett stort antal stats- och regeringschefer samt talmän i samband med deras besök i Sverige. Även Kronprinsessan Victoria gav företräde för flera regeringschefer och talmän. Kungaparet deltog vid firandet av Kung Haralds 25 år på tronen i Oslo och besökte OS i Rio de Janeiro. Kungaparet tog även emot Påven vid hans besök till Lund i samband med 500-årsminnet av reformationen.

Under året besökte Kungen bland annat Polismyndigheten, Hovrätten för övre Norrland och Nationellt forensiskt centrum som en del av en programserie med fokus på trygghetsskapande samhällsaktörer. Ett flertal av Kungens programpunkter handlade om miljö- och naturvård, bland annat inom skogsnäringen. Under ledning av Kungen samlades ledande forskare från hela världen vid Royal Colloquium för att diskutera klimat- och miljöfrågor. Kungen besökte även Dalälven för att informera sig kring underhållet av vattenkraften. För 23:e gången arrangerade IVA det av Kungen initierade Royal Technology Mission, där frågor om teknik, vetenskap och näringsliv studerades under ett veckolångt program i Japan.

Drottningens programverksamhet omfattade bland annat frågor kring barnrättigheter och olika former av drogrelaterade problem. Drottningen talade i FN kring drogprevention och deltog i FN:s högnivåmöte om Agenda

2030. Drottningen besökte även Vatikanen och deltog i ett seminarium om globala drogproblem. Drottningen har också ett stort engagemang kring äldrevård och demensfrågor, inte minst genom Silviahemmet som fyllde 20 år och som nu utvecklar demensboendet SilviaBo.

Kronprinsessan Victoria utsågs av FN:s generalsekretär till ambassadör för FN:s globala mål för hållbar utveckling. Många programpunkter handlade om havs- och vattenfrågor, bland annat öppningstalade Kronprinsessan på Stockholm Water Week och deltog vid ett dialogmöte mellan världens största fiskeföretag kring främjande av hållbart fiske. Kronprinsessparet genomförde en officiell resa till Italien.

Prins Daniel genomförde ett stort antal programpunkter kring entreprenörskap med Prins Daniel Fellowship i Sverige och för första gången ledde Prinsen en delegationsresa till Tyskland. Därutöver hade Prins Daniel flera engagemang kring barns och ungdomars hälsa och lanserade bland annat Kronprinsessparets initiativ GEN-PEP, som syftar till barns rätt till ett aktivt och hälsosamt liv.

Prins Carl Philip har tillsammans med IVA genomfört flera besöksprogram till företag med fokus på design och kreativitet. Prins Carl Philip besökte under hösten den svenska FN-kontingenten i Mali och följde deras verksamhet. Prinsessan Sofias program var främst inriktat mot socialt entreprenörskap och Prinsessan, som är hedersordförande i Sophiahemmet, deltog i flera programpunkter där sjukvårdsfrågor och vårdpersonal uppmärksammades. Prinsparet är också starkt engagerade i frågor kring näthat och dyslexi.

Prinsessan Madeleine genomförde ett antal officiella programpunkter kring barnrättsfrågor, däribland World Childhood Foundations möten och sammankomster. Prinsessan Madeleine deltog i stiftelsen Min Stora Dags verksamhet och besökte tillsammans med Prinsessan Leonore hennes hertigdöme Gotland.

Kungen och Kungafamiljen har på eget initiativ genomfört ett stort antal besök i hela landet. Många olika programpunkter har också genomförts i Stockholm och på Kungl. Slottet i form av studiebesök, seminarier, medaljförlemlningar, prisutdelningar samt ett stort antal informations- och styrelsemöten m.m.

Kungafamiljens engagemang i olika välgörenhetsorganisationer är omfattande. Bland dessa kan nämnas Stiftelsen Ungt ledarskap, med ändamålet att främja ungdomars utbildning i ledarskap utifrån scoutrörelsens värderingar, samt Global Child Forum, initierat av Kungen och Drottningen, som är en oberoende plattform som samlar världsledande intressenter för fördjupad dialog och ökad kunskap om barns rättigheter.

Den officiella representationen innehöll ett stort antal mottagningar och måltider med bred representation från hela samhället där det Kungl. Slottet används som en mötesplats för bland annat vetenskap, näringsliv och kultur. Vid firandet av Kungens 70-årsdag samt Prins Oscars och Prins Alexanders födelser och dop arrangerades mot-

tagningar och andra arrangemang med representanter för det svenska samhället. Kungaparet hade sammanlagt cirka 6 000 gäster inklusive vid utgående statsbesök. Kronprinsessparet genomförde officiell representation också på Haga slott med 130 inbjudna gäster under året.

Vid informationsavdelningen fortsatte, vid sidan av den dagliga verksamheten kring medie- och informationsfrågor, ett omfattande utvecklingsarbete framför allt inriktat på olika former av digital kommunikation.

Slottsstatens verksamhet

Slottsstaten ansvarar för vård och underhåll av det kungliga kulturarvet och visningsverksamheten vid de kungliga slotten. Ansvar för visningsverksamheten och den dagliga skötseln och tillsynen av de elva kungliga slotten med tillhörande byggnader, parker och trädgårdar ligger på Ståthållarämbetet. Detta ansvar innefattar även administration, bevakning och säkerhetsfrågor, lokalvård, tvätterier samt IT- och telefonifrågor.

Betydande investeringar gjordes i IT-teknik, ny maskinpark och säkerhetshöjande åtgärder. Under året investerades dessutom i en ny stenmangel (2,5 ton) till fatburen som ansvarar för den unika kunskapen kring skötsel och vård av Europas förnämligaste samling av bordslinje.

Ett flertal underhålls- och renoveringsprojekt pågår i samarbete med Statens fastighetsverk. Ytterligare en etapp i det 30-åriga renoveringsprojektet av fasaderna vid Stockholms slott slutfördes under året och den sjätte etappen påbörjas under 2017.

Ambitionsnivån för skötseln och underhållet vid de kungliga parkerna är hög. Löpande sker omfattande förbättrings- och försköningsarbeten, bland annat i form av planteringar och riskträdsbeskränning för att bibehålla dessa unika sevärdheters attraktionskraft. Vid restaureringen av barockparken i Drottningholm, som är upptagen på Unesco:s världsarvslista, används exempelvis sticklingar från den gamla buxbomhäcken, vilket bidrar till kulturarvets historiska kontinuitet. I syfte att utveckla världsarvet Drottningholm som besöksmål fortsatte upprustningen av ett antal ekonomibyggnader vid Drottningholms kungsgård. Drottningholms slottsförvaltning har i samarbete med Statens fastighetsverk tagit fram ett vårdprogram och en restaureringsplan för Hagaparken.

Kungl. Djurgårdens förvaltning ligger under Ståthållarämbetets ansvarsområde, men har en helt egen ekonomi. Verksamheten erhåller inga statliga anslag, och intäkter och kostnader ska balansera över tiden. Eventuella överskott används uteslutande till att värna kultur, vårda natur och en hållbar anpassning av den kungliga marken på Djurgården till rekreation och fritid.

Sedan förvaltningen av Ulriksdal och Haga slottspark övergick till Drottningholms slottsförvaltning 2016 har verksamheten koncentrerats till Norra och Södra Djurgården samt Fjäderholmarna. Stora ombyggnationer har genomförts avseende Parkudden, som renoverats för nya bostadshyresgäster, och av Lill-Janshuset som rustats upp

för Sophiahemmet. Upprustning har även skett av Galärvarvets gräsytor.

Liksom tidigare år anordnades ett stort antal evenemang inom den Kungliga Nationalstadsparken. Bland dessa kan nämnas Idrottens dag och Prins Daniels lopp i Hagaparken, Stockholm Marathon, Nationalstadsgaloppen, Nationaldagsfirande med Kungl. Operan i Hagaparken, Gärdesloppet, Tough Viking och Tjejmilen.

Visningsverksamheten nådde ny rekordpublik, totalt cirka 1,5 miljoner besök. De ökade öppettiderna liksom tillgången till audioguider har ökat tillgängligheten och informationen vid de kungliga slotten. Antalet guidningar på främmande språk är omfattande. Vidare har ett målmedvetet arbete med att korta omställningstiderna i samband med Kungaparets officiella representation kunnat genomföras, vilket minskat tiden då representationsvåningarna på Kungl. Slottet varit stängda. Vid Gripsholms slott förhandlas ett nytt avtal med Nationalmuseum och den publika verksamheten har övergått till att drivas med egna anställda.

Utställningarna vid de kungliga slotten vänder sig till en bred publik. Under 2016 arrangerades utställningen *I tiden – Kungliga klockor under 400 år*. För att uppmärksamma att Kungaparet firade 40-årig bröllopsdag öppnades en exklusiv utställning *Kungliga brudklänningar 1976–2015*.

Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket förvaltar de kungliga slottens lösöresamlingar med omkring 250 000 statligt ägda föremål. Uppdraget omfattar även de kungliga lösörestiftelserna där Bernadottebibliotekets samlingar ingår med sina omkring 100 000 böcker och 500 000 fotografier, där katalogiseringsarbetet av böcker fortsatte. Kungl. Husgerådskammaren ansvarar dessutom för att hålla samtliga kungliga slott möblerade och för tillfälliga möbleringar och ommöbleringar i samband med Kungens och Kungafamiliens officiella programåtaganden.

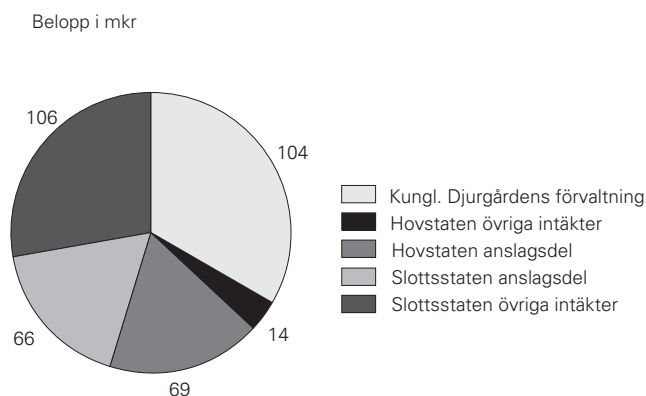
Verksamhetens fokus ligger på förvaltaruppdraget och Kungl. Husgerådskammaren fortsätter det omfattande arbetet med inventering av de statliga föremålssamlingarna. Inventeringen omfattar såväl föremål på de kungliga slotten som föremål deponerade hos andra institutioner. Prioriterat är även att hålla den digitala föremålsdatabasen uppdaterad och kompletterad med digitala bilder, liksom dokumentationen av samtliga av staten ägda föremål. Inom uppdraget ligger även en fortlöpande kunskapsuppbyggnad kring säkerhet, restvärdesräddning och rutinerna kring detta. Vid olika ateljéer genomför konservatorer, sömmerskor och möbeltafetserare fortlöpande arbeten som syftar till att vårda, konservera och bevara de värdefulla samlingarna för framtiden. Vidare fortsätter projektet med upprättande av vårdplaner för olika föremålskategorier. Förbättrade rutiner kring säsongsvård vid de slott som är stängda vintertid har ökat möjligheterna att upptäcka eventuella vårdbehov på ett tidigt stadium. Ett omfattande kunskapsförmedlande arbete sker genom utställningsverksamhet, föredrag, bokutgivning samt utlån av föremål till utställningar nationellt och internationellt.

Anslagsutveckling ordinarie anslag exkl. engångsbelopp

Belopp i mkr	2012	2013	2014	2015	2016
Hovstaten	63,0	63,3	64,7	65,0	69,0
Slottsstaten	60,5	60,8	62,2	62,5	66,3
Förändring från föregående år (%)	1,2	0,5	2,2	0,5	6,1

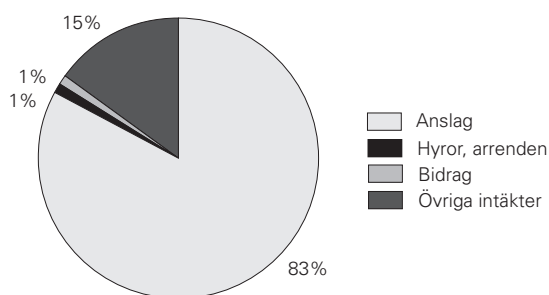
Under året erhöll Kungl. Hovstaterna sammanlagt 135,3 (127,5) miljoner kronor i ramanslag från Sveriges riksdag. Anslaget räknades dels upp med 1,3 procent för löne- och prisökningar, dels med 6,4 miljoner kronor för säkerhetsåtgärder. Kostnadsökningen för lokalt löneavtal blev 2,3 procent. Enligt överenskommelse med regeringen fördelas 51 procent eller 69,0 (65,0) miljoner kronor till verksamheten inom Hovstaten. Dessa medel disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition av H.M. Konungens hovförvaltning. 49 procent eller 66,3 (62,5) miljoner kronor disponeras av Slottsstaten efter beslut av Riksmarskalksämnet. Slottsstatens intäkter från visningsverksamhet och försäljning ökade till 89,5 (80,2) miljoner kronor. Resultatet för Kungl. Djurgårdens förvaltning uppgick till -6,8 (14,8) miljoner kronor.

Kungl. Hovstaternas ekonomi - Sammanställning

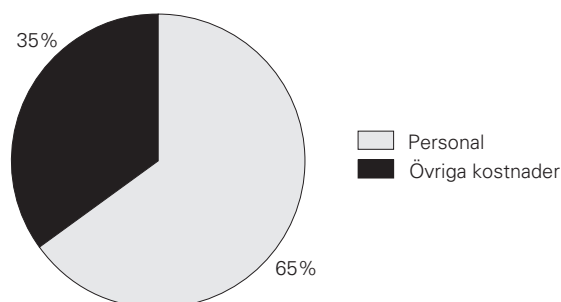

Intäkts- och kostnadsfördelning Hovstaten

Intäktsfördelning inkl. anslag

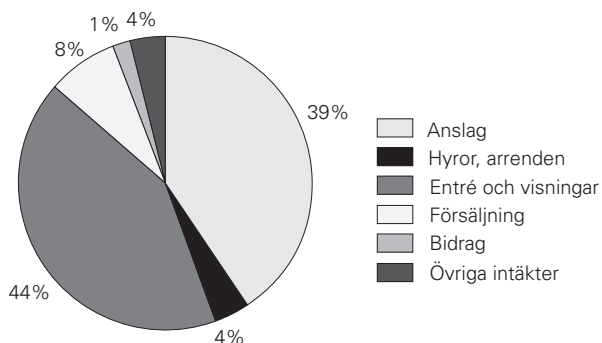

Kostnadsfördelning

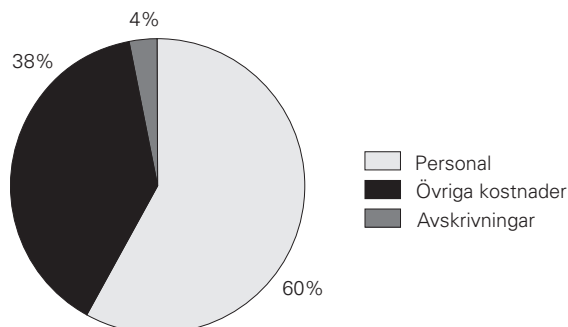

Intäkts- och kostnadsfördelning Slottsstaten

Intäktsfördelning inkl. anslag

Kostnadsfördelning

Medarbetare – Översikt

Kungl. Hovstaterna hade under året sammanlagt 282 (275) tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 244 (243) heltidstjänster. Därutöver anlitas varje år ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag i form av timanställningar, bland annat i samband med representations- och galamidagar, samt i parkerna och visningsverksamheten under sommarsäsongen. Dessa arbetsinsatser motsvarar cirka 72 heltidstjänster på årsbasis och engagerade cirka 600 personer under 2016. Av dessa var drygt tre heltidstjänster direkt kopplade till årets särskilda händelser - dels firandet av H.M. Konungens 70-årsdag, dels två kungliga dop.

Heltidstjänster	2012	2013	2014	2015	2016
Hovstaten	64	65	66	66	67
Slottsstaten	129	133	142	142	146
Kungl. Djurgårdens förvaltning	35	35	35	35	31
Totalt Kungl. Hovstaterna	228	233	243	243	244

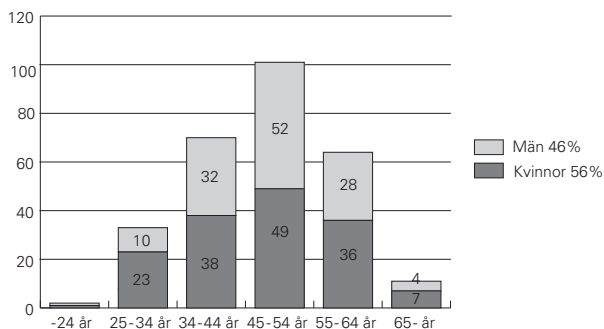
Könsfördelning tillsvidareanställda

Totalt antal tillsvidareanställda i snitt för 2016 var 282 (275).

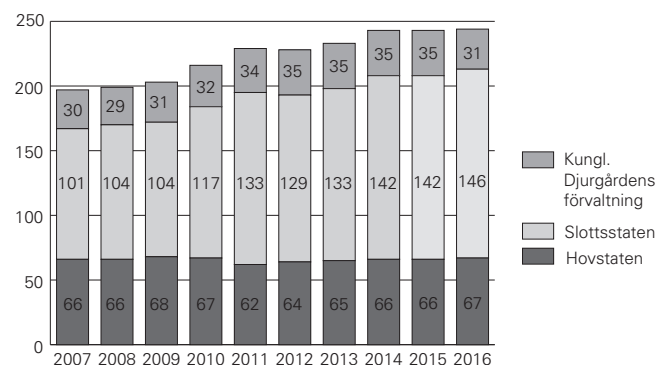
Könsfördelning	Kvinnor	Män	Totalt
Antal	154	128	282
Fördelning %	55	45	100

Åldersstruktur tillsvidareanställda

Medelåldern är oförändrad jämfört med föregående år och uppgick till 48 år.

Antal tillsvidareanställda omräknat till heltidstjänster

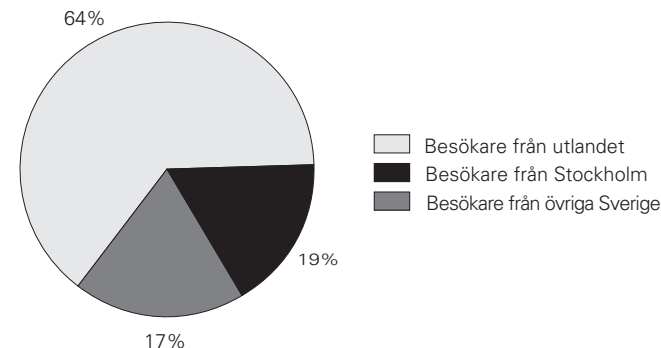

Antal besök till de kungliga besöksmålen

Antal besök till de kungliga slotten	2015	2016
Stockholms slott*	715 200	799 500
Drottningholms slott	163 650	172 700
Kina slott	37 850	35 700
Tullgarns slott	7 050	5 450
Gripsholms slott	59 050	56 800
Strömsholms slott	6 000	5 800
Gustav III Paviljong/Haga	1 550	1 400
Rosersbergs slott	5 000	5 400
Rosendals slott	3 200	2 650
Ulriksdals slott	7 850	4 500
Riddarholmkyrkan	32 700	49 600
Hovstallet	16 000	20 000
Summa besök	1 055 100	1 159 500
Slottskyrkan (fri entré)	406 500	360 400
Totalt	1 461 600	1 519 900

*Representationsvåningarna, Museum Tre Kronor, Skattkammaren och Gustav III:s antikmuseum.

Fördelning av besökare vid de kungliga besöksmålen

Cirka två tredjedelar av besökarna till de kungliga besöksmålen kommer från utlandet.

Hovstatens årsredovisning

Anslaget till Hovstaten finansierar statschefens verksamhet och statschefens och hans familjs kostnader. Rörande den verksamhet som bedrivs inom Hovstaten hänvisas till verksamhetsberättelsens inledande sidor. Revision utförs av extern revisor.

Lösöret på de kungliga slotten utgörs såväl av statlig, stiftelseägd som privat egendom och brukas av Kungen både som statschef och privatperson. Det är därför svårt att dra gränsen mellan Kungens privata ekonomi och hans ekonomi som statschef. Systemet med ett samlat anslag är mot bakgrund av bland annat detta, enkelt och effektivt. År 1809/10 gjorde riksdagen (då Rikets ständer) och Kungen en överenskommelse om ett årligt penningbelopp (apanage) till Kungens hovhållning. För det belopp som utgavs för hovhållningen skulle det varken krävas någon speciell anhållan eller redogörelse för hur medlen använts. Det innebär att vare sig Kungen eller någon annan medlem av Kungafamiljen erhåller någon lön i traditionell mening från Hovstaten. I utbyte lämnade Kungen vid överenskommelsen bland annat kungliga slott och kungsgårdar till staten med förbehåll om dispositionsrätt för honom av vissa av dessa slott, inklusive slottens inredning.

Det rådande systemet säkerställer statschefens och hans familjs neutralitet. Om statschefen skulle vara hänvisad till extern finansiering för sina och sin familjs privata omkostnader från exempelvis organisationer, företag och privat-

personer skulle statschefens oberoende kunna ifrågasättas. Därtill säkerställer systemet det faktum att den svenska monarkin inte bygger på förutsättningen att statschefen har en privat förmögenhet utan på demokratiska beslut i Sveriges riksdag.

Översikt över resultat och ställning

Till skillnad mot vad som gäller anslaget för Slottsstaten avräknas inte Hovstatens utgifter mot det statliga anslaget, utan de anvisade medlen bokförs i sin helhet som intäkt när de erhålls.

De samlade intäkterna uppgick till 82,8 miljoner kronor (80,3). Anvisade medel från staten uppgick till 69,0 miljoner kronor (65,0). Hovstallets visnings- och försäljningsverksamhet inbringade 0,7 miljoner kronor (0,6). Övriga intäkter, som huvudsakligen avser kostnadsersättningar för utförda tjänster och uppdrag, minskade bland annat på grund av att endast 1 (2) inkommande statsbesök mottogs.

Kungl. Hovstatens verksamhetsutfall uppgick till -0,5 miljoner kronor (-1,2). Personalkostnaderna uppgick till 53,8 miljoner kronor (52,5) och övriga driftskostnader blev 29,1 miljoner kronor (28,7). Det negativa utfallet är hänförligt till dopen av Prins Oscar och Prins Alexander samt den officiella delen av H.M. Konungens 70-årsdag.

Investeringarna i materiella anläggningar uppgick till 0,5 miljoner kronor (0,3).

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Av staten anvisade medel		69 043	65 036
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	13 581	14 912
Intäkter av bidrag	2	195	278
Finansiella intäkter	3	3	41
Summa intäkter		82 822	80 267
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-53 821	-52 507
Övriga driftkostnader	5	-29 144	-28 666
Finansiella kostnader		-22	-28
Avskrivningar		-385	-280
Summa kostnader		-83 372	-81 481
Verksamhetsutfall / Årets kapitalförändring		-550	-1 214

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	161231	151231
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		819	684
Summa materiella anläggningstillgångar	6	819	684
Varulager m.m.			
Varulager		43	52
Summa varulager m.m.		43	52
Fordringar			
Kundfordringar		673	1 198
Fordringar hos statliga myndigheter		53	70
Övriga fordringar		397	268
Summa fordringar		1 123	1 536
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	7	375	276
Summa periodavgränsningsposter		375	276
Kassa och bank			
Kassa och bank		9 736	7 599
Summa kassa och bank		9 736	7 599
Summa tillgångar		12 096	10 147

Belopp i tkr	Not	161231	151231
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserad kapitalförändring	8	-1 218	-4
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-550	-1 214
Summa kapital		-1 768	-1 218
Skulder m.m.			
Skulder till statliga myndigheter	9	2 052	2 055
Leverantörsskulder		2 256	1 717
Övriga skulder		4 414	1 864
Summa skulder m.m.		8 722	5 636
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	10	5 142	5 729
Summa periodavgränsningsposter		5 142	5 729
Summa kapital och skulder		12 096	10 147
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2016	2015	2014	2013
Ränteintäkter				
Bank	2	39	248	396
Räntekostnader				
Övriga lån	-1	-12	-29	-18
Arbetskraft och anställda				
Antal årsarbetskrafter	82	78	77	76
Medeltal anställda kvinnor	50	50	51	47
Medeltal anställda män	31	29	27	30
Årets kapitalförändring	-550	-1 214	2 112	-2 088
Balanserad kapitalförändring	-1 218	-4	-2 116	-28

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Hovstaten omfattas inte av anslagsförordningens (2011:223) bestämmelser, om bland annat prövning av anslagssparande och indragning av anslag, eller andra delar av det ekonomiska administrativa regelverket för myndigheter under regeringen. Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas ej heller av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Kammarkollegiet utbetalar anvisade statliga medel engångsvis efter rekvisition.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4§ om resultatredovisning.

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde överstigande ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggnings-tillgång. På anskaffningsvärdet görs en linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar görs halvårsvis. Generell avskrivningstid är fem år. Data- och teleutrustning samt programlicenser avskrivs över tre år.

Leverantörsfaktorer som inkommit efter 2017-01-13 är periodiserade som upp-lupna kostnader. Leverantörsfaktorer understigande 10 tkr periodiseras ej. Någon lön till den Kungl. Familjen utgår ej. Kostnader för den Kungl. Familjen ingår i rubriken övriga driftkostnader.

Not Belopp i tkr	2016	2015
1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Merparten av intäkterna för Hovstaten är kostnadsersättningar avseende tjänster Hovstaten utför till andra organisationer inom Kungl. Hovstaterna. Tjänsterna som avses är bland annat inom områden som ledning, ekonomi, personal, information och administration. Det är främst åt Slottsstaten, Kungl. Djurgården och de Kungl. stiftelserna som dessa tjänster utförs. I posten ingår även ersättning för kostnader för privat del av firandet av HMKs 70-årsdag.		
Entré- och visningsintäkter	448	379
Försäljning	259	245
Hyror och arrenden	567	583
Uppdrag	295	741
Kostnadsersättningar för utförda tjänster	11 208	12 207
Övriga intäkter	805	757
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	13 581	14 912
2 Intäkter av bidrag		
Sysselsättningsbidrag och arbetsmarknadsstöd	195	278
Summa intäkter av bidrag	195	278
3 Finansiella intäkter		
Ränta bank	2	39
Valutakursvinst	1	2
Summa finansiella intäkter	3	41
4 Kostnader för personal		
Lön	-36 830	-36 662
Sociala avgifter	-15 329	-14 369
Periodisering av upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	-165	-148
Övriga personalkostnader	-1 497	-1 328
Summa personalkostnader	-53 821	-52 507

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter och kostnader har periodiserats enligt god redovisningssed.

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den så kallade först-in först-ut-principen respektive verkligt värde.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2016	2015
Total sjukfrånvaro	1,29	0,78
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	37,97	13,03
Kvinnor	1,55	0,85
Män	0,88	0,67
Anställda 29 år eller yngre	0,20	0,20
Anställda 30 - 49 år	1,31	0,84
Anställda 50 år eller äldre	1,35	0,81

Not Belopp i tkr	2016	2015
5 Övriga driftkostnader		
Reparationer och underhåll	-1 462	-1 468
Driftkostnader	-754	-877
Skatter	-78	-111
Resor och uppehåll	-3 820	-4 031
Representation	-1 470	-1 692
Information	-327	-201
Inköp av varor	-1 634	-1 572
Inköpskostnad för sålda varor	-112	-129
Förbrukningskostnader	-9 646	-9 397
Köpta tjänster	-9 841	-8 993
Övrigt	0	-195
Summa driftkostnader	-29 144	-28 666
6 Materiella anläggningstillgångar		
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	1 611	1 556
Återförda ack. anskaffningsvärden avs. årets sålda/ uttrangerade inventarier	-164	-220
Årets inköp	521	275
S:a ackumulerade anskaffningsvärden	1 968	1 611
Akkumulerade avskrivningar	-927	-817
Återförda ack. avskrivningar avs. årets sålda/ uttrangerade inventarier	164	170
Årets avskrivningar	-385	-280
S:a ackumulerade avskrivningar	-1 149	-927
Summa bokfört värde	819	684

Not Belopp i tkr	2016	2015
7 Förutbetalda kostnader		
Programlicenser	217	208
Övrigt	158	68
Summa förutbetalda kostnader	375	276
8 Balanserad kapitalförändring		
Balanserat resultat	-4	-2 116
Resultat föregående år	-1 214	2 112
Summa balanserad kapitalförändring	-1 218	-4
9 Skulder till statliga myndigheter		
Leverantörsskulder	302	285
Arbetsgivaravgifter	975	952
Löneskatt	136	122
SPV avtalspensioner	58	0
Mervärdesskatt	581	696
Summa skulder till myndigheter	2 052	2 055
10 Upplupna kostnader		
Upplupen övertidsskuld	35	30
Upplupen löneskuld	586	503
Upplupen semesterlöneskuld	2 734	2 704
Sociala avgifter för upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	1 527	1 480
Övriga upplupna kostnader	260	1 012
Summa upplupna kostnader	5 142	5 729

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens kostnader, intäkter och H.M. Konungens Hovförvaltning - Kungl. Hovstatens ekonomiska ställning.

Stockholm 13 mars 2017

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Jan Lindman
Överintendent

Hovstaten revideras av Evy Jakobsson, PwC.
Revisionsberättelsen har avgivits 2017-03-20.

Slottsstatens årsredovisning

Inledning och bakgrund

Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet i form av slott och lösöre samt visningsverksamhet. Slottsstaten finansieras dels genom det statliga anslaget, dels med hyres- och arrendeintäkter samt intäkter från visningar av de kungliga slotten och försäljning i slottsbodar. Revision utförs av Riksrevisionen.

Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket svarar för förvaltning, underhåll och vård av de kungliga slottens konstverk, möbler, böcker och andra inventarier.

Ståthållarämbetet förvaltar de kungliga slotten med tillhörande byggnader och parkanläggningar. Ståthållarämbetet ansvarar dessutom bland annat för IT-frågor och säkerhetsfrågor vid de kungliga slotten i nära samarbete med garnisonsavdelningar och Säkerhetspolisen.

Visningsverksamheten är betydande och omfattar bland annat konserter och utställningar på olika teman, guidade visningar på flera språk och särskilda barn- och ungdomsaktiviteter. Ett aktivt arbete bedrivs också för att öka tillgängligheten till det kungliga kulturarvet. Intresset av att ta del av kulturarvet är stort från allmänheten, utländska besökare samt forskare och institutioner.

Översikt över resultat och ställning

Kungl. Slottsstatens samlade intäkter uppgick till 172,7 miljoner kronor (157,9). Kostnaderna ökade till 166,9 miljoner kronor (156,7). Verksamhetsutfallet blev 5,9 miljoner kronor (1,2).

Resultateffekt uppkommer av att avskrivningar samt förändringar av varulager, semester- / övertidsskuld och

övriga upplupna kostnader inte avräknas mot det statliga anslaget, det vill säga inte medför någon intäkt av anslag i motsvarande omfattning. Däremot avräknas inköp av inventarier och amorteringar mot anslaget och medför följaktligen motsvarande intäkt. De anslagsmedel som inte utnyttjats under 2016, 0,1 miljon kronor (1,1), överförs till 2017.

Antalet besök vid de kungliga slotten ökade med 10 procent jämfört med föregående år. Entré- och visningsintäkter ökade till 76,1 miljoner kronor (68,0). Försäljningsintäkterna i slottsbodarna ökade till 13,4 miljoner kronor (12,2). Intäkter från hyror och arrenden blev 7,0 miljoner kronor (6,0). Utöver justering för pris- och löneomräkning höjdes anslaget med 3,1 miljoner kronor.

Personalkostnaderna ökade med 8,9 miljoner kronor till 99,9 miljoner kronor (91,0). Ökningen förklaras dels av att parkskötseln på Haga och Ulriksdal tagits över i egen regi, dels av satsning på visningsverksamheten, men också av avtalsmässiga löneökningar (inklusive sociala kostnader) vilka motsvarar 2,1 miljoner kronor (2,0). Reservering för upplupen lön och semester uppgick till 0,3 miljoner kronor (0,2).

Övriga driftskostnader ökade till 62,4 miljoner kronor (60,7). De största ökningarna avser marknadsföring samt inköp av varor till försäljning i slottsbodarna. Avskrivningarna uppgick till 4,2 miljoner kronor (4,6).

Investeringar i maskiner och immateriella tillgångar uppgick till 12,8 miljoner kronor (4,5). Inga investeringar i byggnader gjordes under 2016 (1,0). Lånen har amorterats med 0,8 miljoner kronor (2,2).

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	67 335	62 348
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	103 988	93 185
Intäkter av bidrag	3	1 386	2 356
Finansiella intäkter	4	27	35
Summa intäkter		172 736	157 924
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-99 946	-90 969
Kostnader för lokaler		-68	-192
Övriga driftkostnader	6	-62 351	-60 674
Finansiella kostnader		-287	-320
Avskrivningar		-4 227	-4 593
Summa kostnader		-166 879	-156 748
Verksamhetsutfall / Årets kapitalförändring		5 857	1 176

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	161231	151231
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	7	225	32
Summa immateriella anläggningstillgångar		225	32
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och annan fast egendom		20 340	21 219
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		16 231	7 056
Pågående nyanläggningar		0	0
Summa materiella anläggningstillgångar	8	36 571	28 275
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga fordringar hos myndigheter	9	8 920	10 772
Summa finansiella anläggningstillgångar		8 920	10 772
Varulager m.m.			
Varulager	10	5 462	6 090
Summa varulager m.m.		5 462	6 090
Fordringar			
Kundfordringar		2 079	1 853
Fordringar hos statliga myndigheter		3 727	1 714
Övriga fordringar		30	2 323
Summa fordringar		5 836	5 890
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	11	586	198
Upplupna bidragsintäkter		250	0
Övriga upplupna intäkter		412	243
Summa periodavgränsningsposter		1 248	441
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	12	-94	-1 094
Summa avräkning med statsverket		-94	-1 094
Kassa och bank			
Behållning räntekonto hos Riksgäldskontoret	13	13 867	60
Kassa och bank		8 576	20 996
Summa kassa och bank		22 443	21 056
Summa tillgångar		80 611	71 462

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr						
Kungl. Hov- och Slotsstaten 4.1:1	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp
Anslagspost 2	1 094	66 335	67 429	-172 655	105 320	94

Belopp i tkr	Not	161231	151231
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Statskapital	14	29 387	20 067
Balanserad kapitalförändring	15	15 465	25 461
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		5 857	1 176
Summa kapital		50 709	46 704
Skulder m.m.			
Lån	16	7 408	8 240
Skulder till statliga myndigheter		4 108	3 230
Leverantörsskulder		7 729	3 385
Övriga skulder		1 503	1 246
Summa skulder m.m.		20 748	16 101
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	17	7 406	6 968
Oförbrukade bidrag	18	423	337
Övriga förutbetalda intäkter		1 325	1 352
Summa periodavgränsningsposter		9 154	8 657
Summa kapital och skulder		80 611	71 462
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarförbindelser		Inga	Inga

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Övriga lån					
Låneskuld	7 408	8 240	9 517	6 999	5 019
Ränteintäkter					
Riksgäldskontoret	0	0	54	128	110
Bank	2	3	32	73	331
Räntekostnader					
Riksgäldskontoret	15	3			
Övriga lån	258	312	255	206	107
Anslagskredit					
Beviljad	2 085	1 875	1 866	1 824	1 815
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
Arbetskraft och anställda					
Antal årsarbetskrafter	198	188	187	178	166
Driftkostnad per årsarbetskraft	820	808	759	776	795
Medeltal anställda kvinnor	104	101	107	104	94
Medeltal anställda män	95	89	84	81	79
Årets kapitalförändring	5 857	1 176	-333	-2 639	-653
Balanserad kapitalförändring	15 465	25 461	27 325	28 015	26 060
varav Grusmedelsfonden	8 920	10 772	10 252	9 778	9 315

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4§ om resultatredovisning.

Utgifter för egen verksamhet avräknas mot anslag det budgetår till vilken utgiften hänför sig.

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs en linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs halvårsvis. Generell avskrivningstid är fem år. Data- och teleutrustning samt programlicenser avskrivs dock på tre år. Inköp av äldre kvalitetsmattor avskrivs på tio år. Kulturtillgångar är ej föremål för avskrivning. Ombyggnad och förbättringar av byggnader och markanläggningar avskrivs på 30 år. Leverantörsfakturer som inkommit efter brytdagen 2017-01-05 är periodiserade som upplupna kostnader och är således ej anslagsavräknade. Leverantörsfakturer understigande 10 tkr periodiseras ej.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter och kostnader har periodiserats enligt god redovisningssed.

Kungsgårdens byggnader och markområden som ingår i dispositionsrätten och som förvaltas av Riksmarskalksämberet genom Ståthållarämbetet, redovisas endast med förbättringsutgifter i balansräkningen eftersom staten är fastighetsägare. Aktuella taxeringsväden redovisas i not.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2016	2015
Total sjukfrånvaro	3,00	3,34
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	42,71	40,91
Kvinnor	4,49	5,05
Män	1,30	1,43
Anställda 29 år eller yngre	2,95	2,36
Anställda 30 - 49 år	2,36	2,07
Anställda 50 år eller äldre	3,85	5,07

Not Belopp i tkr	2016	2015	Not Belopp i tkr	2016	2015
1 Intäkter av anslag			7 Immateriella anläggningstillgångar		
Anslag enligt regleringsbrev	66 335	62 486	Ingående anskaffningsvärde	1 993	1 945
Ej utnyttjat anslag/underskott	-94	-1 094	Justering för tidigare års sålda/utrangerade inventarier	-93	0
Överfört anslag från föregående år	1 094	956	Årets inköp	209	48
Summa intäkter av anslag	67 335	62 348	S:a ackumulerade anskaffningsvärden	2 109	1 993
2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar			Ackumulerade avskrivningar	-1 961	-1 905
Entré- och visningsintäkter	76 115	68 008	Justering för tidigare års sålda/utrangerade inventarier	93	0
Försäljning slottsbodar	13 424	12 205	Årets avskrivningar	-16	-56
Hyror och arrenden	7 045	5 985	S:a ackumulerade avskrivningar	-1 884	-1 961
Skogsbruk, uppdrag, försäljning övrigt	3 389	2 953	Bokfört värde	225	32
Reavinst vid försäljning av inventarier	88	106			
Övriga intäkter	3 927	3 928	8 Materiella anläggningstillgångar		
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	103 988	93 185	Byggnader, mark och annan fast egendom		
3 Intäkter av bidrag			Ingående anskaffningsvärde	26 380	25 486
Arealersättning, miljöstöd samt stöd för ekologisk odling	124	226	Årets anskaffningar	0	894
Bidrag till konserveringsprojekt	120	187	S:a ackumulerade anskaffningsvärden	26 380	26 380
Bidrag till bokprojekt	450	527	Ackumulerade avskrivningar	-5 162	-4 283
Bidrag till ritningsprojekt	220	630	Årets avskrivningar	-879	-879
Bidrag till Musik på Gripsholm	105	120	S:a ackumulerade avskrivningar	-6 041	-5 162
Bidrag till Hedvig Eleonora utställning	0	162	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Bidrag till belyningsprojekt	59	138	Ingående anskaffningsvärde	48 004	44 653
Bidrag till inventering av föremål	198	190	Återförda ackumulerade anskaffningsvärden avseende	-833	-1 099
Övriga bidrag	110	176	årets sålda/utrangerade inventarier		
Summa intäkter av bidrag	1 386	2 356	Justering för tidigare års sålda/utrangerade inventarier	-360	0
4 Finansiella intäkter			Årets inköp	12 556	4 450
Ränta Riksgäldskontoret	2	3	S:a ackumulerade anskaffningsvärden	59 367	48 004
Ränta bank	0	1	Ackumulerade avskrivningar	-41 416	-38 832
Valutakursvinst	25	31	Återförda ackumulerade avskrivningar avseende	784	1 074
Summa finansiella intäkter	27	35	årets sålda/utrangerade inventarier		
5 Kostnader för personal			Justering för tidigare års sålda/utrangerade inventarier	360	0
Lön	-69 465	-64 474	Årets avskrivningar	-3 332	-3 658
Sociala avgifter	-28 624	-24 860	S:a ackumulerade avskrivningar	-43 604	-41 416
Periodisering av upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	-291	-225	Kulturtillgångar		
Övriga personalkostnader	-1 566	-1 410	Ingående anskaffningsvärde	470	470
Summa personalkostnader	-99 946	-90 969	Summa bokfört värde	36 571	28 275
6 Övriga driftkostnader			Taxeringsvärde Kungsgården		
Reparationer och underhåll	-5 508	-3 851	Lantbruksenhet	138 314	138 314
Driftkostnader	-6 322	-5 733	Hyreshus	2 713	2 417
Skatter	-274	-252	Summa taxeringsvärde	141 027	140 731
Information	-6 058	-5 059			
Inköp av varor	-2 914	-2 250	9 Långfristiga fordringar		
Inköpskostnad för sålda varor	-7 575	-6 679	Bokfört värde Grusmedelsfonden	8 920	10 772
Förbrukningskostnader	-5 351	-3 879	Marknadsvärde dito	17 318	18 530
Köpta tjänster	-27 875	-32 573			
Övriga driftkostnader	-474	-398	10 Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den så kallade först-in först-ut-principen respektive verkligt värde. Inkuransrisker har därvid beaktats.		
Summa driftkostnader	-62 351	-60 674			
			11 Förutbetalda kostnader		
			Parkentreprenad	104	0
			Teleabonnemang	112	0
			Inventarieinköp	11	128
			Programlicenser	310	0
			Övrigt	49	70
			Summa förutbetalda kostnader	586	198

KUNGL. SLOTSSTATENS ÅRSREDOVISNING 2016

Not Belopp i tkr	2016	2015
12 Avräkning med statsverket		
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-1 094	-956
Redovisat mot anslag	67 335	62 348
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-66 335	-62 486
Tillgång/Skuld avseende anslag i räntebärande flöde	-94	-1 094
13 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
Redovisningen är inte upplagd på ett sådant sätt att det framgår huruvida saldot på kontot utgörs av anslagsmedel eller avser egna intäkter.		
Behållning på räntekonto	13 867	60
14 Statskapital		
Immateriella anläggningstillgångar, se not 7	225	32
Materiella anläggningstillgångar, se not 8	36 571	28 275
Låneskuld, se not 16	-7 408	-8 240
Summa statskapital	29 387	20 067
15 Balanserad kapitalförändring		
Balanserat resultat	14 689	17 072
Föregående års resultat	1 176	-333
Årets förändring av statskapital	-9 320	-2 050
Delsumma	6 545	14 689
Bokfört värde Grusmedelsfonden, se not 9	8 920	10 772
Summa balanserad kapitalförändring	15 465	25 461
16 Lån		
Ingående låneskuld	8 240	9 517
Nyupptagna lån	0	894
Årets amorteringar	-832	-2 171
Låneskuld	7 408	8 240
Låneram	19 000	19 000
17 Upplupna kostnader		
Upplupen övertidsskuld	496	462
Upplupen löneskuld	826	723
Upplupen semesterlöneskuld	3 707	3 638
Sociala avgifter för upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	2 072	1 987
Upplupna räntekostnader	1	1
Övriga upplupna kostnader, (ej anslagsavräknade leverantörsfakturer)	304	157
Summa upplupna kostnader	7 406	6 968
18 Oförbrukade bidrag		
Förväntas tas i anspråk inom 6 månader.		
Inredning och utställningsverksamhet	0	107
Förvaltning av bibliotek och arkiv	209	0
Förvaltning av inventarier	124	0
Ritningsprojekt	4	126
Övrigt	86	104
Summa oförbrukade bidrag	423	337

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och Kungl. Slotsstatens ekonomiska ställning.

Stockholm 21 februari 2017

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Slotsstaten revideras av Riksrevisionen.
Revisionsberättelsen har avgivits 2017-03-20.

Kungl. Djurgårdens förvaltnings årsredovisning

Kungl. Djurgårdens förvaltnings ändamål

Kungl. Djurgårdens förvaltning har som uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt till Kungl. Djurgården. I uppgiften ingår att värna och vårda såväl det historiska kulturlandskapet som befintliga naturvärden, samt att fortsätta utveckla Kungl. Djurgården till en attraktiv fritids- och rekreativmiljö för boende och besökare.

Information om verksamheten

Sedan förvaltningen av Ulriksdal och Haga slottsparker övergick till Drottningholms slottsförvaltning 2016 har verksamheten koncentrerats till Norra och Södra Djurgården samt Fjäderholmarna. Stora ombyggnationer har genomförts avseende Parkudden, som renoverats för nya bostadshyresgäster, och av Lill-Janshuset som rustats upp för Sophiahemmet. Upprustning har även skett av Galärvarvets gräsytor.

Översikt över resultat och ställning

De totala intäkterna minskade med 24,6 miljoner kronor till 103,9 (128,5) miljoner kronor. Detta förklaras bland

annat av minskade arrendeintäkter för upplåtelser till Trafikverket, som flyttat efter att arbetena med Norra länken slutförts, men också av hyresrabatter under ombyggnaden av Lill-Janshuset.

Årets resultat uppgick till -6,8 (14,8) miljoner kronor. Det negativa resultatet var enligt plan och förklaras dels av ovannämnda projekt, dels av arbeten vid bland annat Beckholmens östra kaj och Rosendals stall samt med gatubelysning och andra satsningar.

Övriga förhållanden

Det egna kapitalet uppgick vid årets slut till 95,4 (101,4) miljoner kronor, varav den så kallade Djurgårdsfonden utgjorde 7,7 (7,7) miljoner kronor. Under 2016 har det stora avtalet med Stockholms stad om diverse markfrågor sagts upp av staden för att successivt ersättas av flera mindre avtal. Detta får viss påverkan både på Kungl. Djurgårdens verksamhet och ekonomi, exempelvis har förberedelser gjorts för att ta över parkeringsverksamheten i egen regi från 2017.

Flerårsöversikt

Belopp i tkr	2016	2015	2014	2013	2012
Rörelsens intäkter	103 940	128 456	116 348	149 793	254 297
Rörelsens kostnader	110 697	113 654	108 961	130 518	256 031
Årets resultat	-6 757	14 802	7 563	19 451	-1 574
Antal anställda	36	44	46	46	43

Beträffande resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2016	2015
Intäkter			
Hyres- och arrendeintäkter		88 533	93 078
Övriga rörelseintäkter	1	15 407	35 378
Summa intäkter		103 940	128 456
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader	2	-74 024	-74 451
Övriga externa kostnader	3	-16 529	-16 455
Personalkostnader	4	-19 549	-21 560
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	5	-1 323	-1 355
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar		731	166
Summa kostnader		-110 694	-113 655
Rörelseresultat		-6 754	14 801
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter/utdelning		2	2
Räntekostnader/kursförluster		-5	-1
Summa finansiella poster		-3	1
Årets resultat		-6 757	14 802

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	161231	151231	Belopp i tkr	Not	161231	151231
TILLGÅNGAR				EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Anläggningstillgångar	6			Eget kapital			
Materiella anläggningstillgångar				Fondkapital	7	43 230	42 524
Maskiner och inventarier	5	3 665	3 530	Balanserade medel		58 897	44 095
Finansiella anläggningstillgångar				Årets resultat		-6 757	14 801
Andra långfristiga värdepappersinnehav	7	43 230	42 524	Summa eget kapital		95 370	101 420
Summa anläggningstillgångar		46 895	46 054	Kortfristiga skulder			
Omsättningstillgångar				Leverantörsskulder		8 512	8 437
Kortfristiga fordringar				Övriga skulder		3 069	3 659
Kundfordringar		13 793	8 806	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9	25 117	25 104
Övriga fordringar		3 667	4 956	Summa kortfristiga skulder		36 698	37 200
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	2 469	5 688	S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		132 068	138 620
Summa kortfristiga fordringar		19 929	19 450	Ställda panter		Inga	
Kassa och bank		65 244	73 116	Ansvarsförbindelser		Inga	
Summa omsättningstillgångar		85 173	92 566				
SUMMA TILLGÅNGAR		132 068	138 620				

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen med undantag för att kassaflödesanalys inte upprättats. Hyresintäkter redovisas i den period uthyrningen avser.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Förbättringskostnader på byggnader och markanläggningar kostnadsförs direkt. Avskrivningarna enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och en beräknad ekonomisk livslängd på fem år.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2016	2015
Total sjukfrånvaro	4,28	5,91
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	34,64	58,5
Kvinnor	2,76	7,18
Män	4,97	5,16
Anställda 30 - 49 år	3,16	8,00
Anställda 50 år -	5,15	4,15

Not Belopp i tkr	2016	2015
1 Övriga rörelseintäkter		
Beckholmen sanering	0	11 506
Övrigt	15 407	23 872
	15 407	35 378
2 Fastighetskostnader		
I fastighetskostnader ingår långsiktiga investeringar:		
Parkudden	17 774	4 429
Djurgårdsvarvet	0	9 207
Beckholmen sanering	0	3 896
Beckholmen östra kajen	6 500	0
Beckholmen stöttförrådet	893	0
Liljanshuset	447	1 571
Båthall 1	591	2 058
Rosendals stall	1 722	0
Gatubelysning	2 144	0
Övriga löpande kostnader	43 953	52 897
	74 024	74 058
3 Övriga externa kostnader		
Förbrukningskostnader	4 805	4 373
Fordonskostnader	1 769	1 532
Inköpta tjänster	8 343	8 768
Övrigt	1 612	1 782
	16 529	16 455
4 Anställda och personalkostnader		
Antal årsarbeten	36	44
Varav män	73%	65%
Löner och sociala kostnader		
Lön	12 998	14 320
Sociala kostnader	4 392	4 770
Pensionskostnader	1 622	1 658
Övrigt	537	812
	19 549	21 560
5 Maskiner och inventarier		
Ingående anskaffningsvärden	19 999	18 582
Nyanskaffningar	1 651	2 086
Avyttringar	-3 526	-669
Summa anskaffningsvärden	18 124	19 999
Ingående avskrivningar	-16 469	-15 783
Återförda avskrivningar på avyttringar	3 334	669
Årets avskrivning	-1 324	-1 355
Akkumulerade avskrivningar	-14 459	-16 469
Bokfört värde	3 665	3 530

Not Belopp i tkr	2016	2015
6 Kungl. Djurgårdens förvaltning förfogar enligt den Kungliga dispositionsrätten över fastigheter på norra och södra Djurgården.		
Taxeringsvärde		
Småhus/tomt för småhus	404 259	405 777
Hyreshus bostäder/tomt för hyreshus	271 138	201 993
Hyreshus lokaler	247 878	197 849
Industri/elproduktionsenhet	22 901	22 901
	946 176	828 520
7 Långfristiga värdepappersinnehav		
Kungl. Djurgårdens förvaltnings fonders nettotillgångar enligt externa förvaltares bokslut.		
Särskilda pensionsmedel	35 498	34 822
Djurgårdsfonden	7 732	7 702
Bokfört värde	43 230	42 524
Marknadsvärde	50 360	48 342
8 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda försäkringar	572	424
Övriga förutbetalda kostnader	39	0
Upplupna bränsleintäkter från hyresgäster	13	7
Upplupet arrende Norra Länken	974	4 644
Övriga upplupna intäkter	871	613
	2 469	5 688
9 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Fakturerade hyror och arrenden		
avseende nästkommande år	23 013	23 537
Övriga poster	2 104	1 567
	25 117	25 104

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och Kungl. Djurgårdens ekonomiska ställning.

Stockholm den 21 februari 2017

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Kungl. Djurgårdens förvaltning revideras av Riksrevisionen.
Revisionsberättelsen har avgivits 2017-03-20.

Utgiven av:
KUNGL. HOVSTATERNA
Kungl. Slottet
107 70 Stockholm
Tel: 08-402 60 00
www.kungahuset.se

Org. nr.
H.M. Konungens Hovförvaltning 902000-7374
Kungl. Slottsstaten 202100-3484
Kungl. Djurgårdens förvaltning 802000-6808

KUNGL. HOVSTATERNA
Kungl. Slottet
107 70 Stockholm
Tel: 08-402 60 00
www.kungahuset.se